

8-12-23

Aan

Minister VWS
CC Staatssecretaris VWS

Deadline: z.s.m.

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) Verzoek om reactie op initiatiefnota lid Ellemeet over abortuszorg voor iedereen

Datum Document

07-12-2023

Kenmerk

3562956-1045702-PG

Bijlage(n)

-

1. Aanleiding

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft u in de procedurevergadering van 22 maart 2023 verzocht te reageren op de initiatiefnota 'Toegang tot veilige en legale abortuszorg voor iedereen' van het lid Ellemeet (GroenLinks) (Kamerstuk 36 317). De initiatiefnota is *niet* controversieel verklaard. De kabinetsreactie is akkoord bevonden in de CWIZO en wordt op 8 december besproken in de MR.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de kabinetsreactie te versturen naar de Tweede Kamer, mede namens de ministers van OCW en BZ, wanneer de MR deze akkoord heeft bevonden.

3. Kernpunten

De initiatiefnota gaat over toegang tot veilige abortuszorg in Europa. Het doel van de initiatiefnota is om vanuit Nederland vrouwen in andere EU-lidstaten te voorzien van een veilig alternatief als zij in een land wonen waar zij beperkt toegang hebben tot abortus. De initiatiefnemers stellen een werkwijze voor waarbij vrouwen uit deze landen een digitaal consult kunnen doen bij Nederlandse abortuszorgverleners om vervolgens de abortuspil per post opgestuurd te krijgen. De initiatiefnota roept op om dit met spoed juridisch mogelijk te maken via een ministeriële regeling onder de Geneesmiddelenwet (Gnw).

In de reactie wordt ingegaan op (de voorwaarden die gelden onder) de Gnw en de Wet afbreking zwangerschap (Wafz), de risico's op vervolging en uitlevering, en diplomatieke aspecten.

De volgende conclusies worden getrokken:

- De Gnw biedt, sinds de beleidsregel Voorschrijven via internet in werking is getreden, ruimte voor het voorschrijven van medicatie na een digitaal consult. Daarmee behoeft de oproep van de initiatiefnemer op dat punt geen navolging meer. Het ter hand stellen (opsturen) van medicatie binnen de EU was al mogelijk binnen de Gnw.
- Hoewel er geen bepalingen in de Wafz zijn die abortuszorg op afstand

expliciet uitsluiten is het ook niet evident hoe de zorgvuldigheidseisen uit de Wafz daarmee te combineren zijn. Het is in eerste instantie aan abortuszorgverleners en de inspectie om te beoordelen of en hoe zij binnen de voorwaarden van de Wafz (en andere geldende wetgeving) verantwoorde abortuszorg op afstand kunnen aanbieden.

Kenmerk
3562956-1045702-PG

- Bij de totstandkoming van de huidige wetgeving is geen rekening gehouden met abortuszorg op afstand. Het is voor discussie vatbaar in hoeverre abortuszorg op afstand past binnen het juridische kader. Een duidelijke uitspraak over de (on)mogelijkheden binnen het huidige juridische kader, vergt daarom nadere doordenking. De uitkomst daarvan zou kunnen leiden tot aanpassing van wetgeving (en/of richtlijnen).
Vanwege de politieke en maatschappelijke gevoeligheid van het onderwerp laat u dit over aan een volgend kabinet.
- Op grond van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel (EAB) kan niet worden uitgesloten dat hulpverleners die deze vorm van abortuszorg verlenen – in bepaalde situaties – strafrechtelijk worden vervolgd in andere Europese landen en met het oog op die strafvervolging of de uitvoering van een opgelegde straf of maatregel worden overgeleverd.
- Het opvolgen van het pleidooi van de initiatiefnemer kan de bilaterale relaties met andere EU-landen schaden. Abortuszorg geldt als interne aangelegenheid, het verwijt van ongewenste inmenging op een heel gevoelig thema ligt op de loer.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

In 2020 is door toenmalig minister Hugo De Jonge in antwoord op Kamervragen van het lid Ploumen (PvdA) over de toegang tot abortushulpverlening ten tijde van de coronacrisis (2020Z06032) het volgende uitgesproken: *'In het huidige overheidsbeleid, wetgeving en richtlijnen inzake de afbreking van een zwangerschap staat zorgvuldigheid van de besluitvorming voorop. Abortushulpverlening vraagt om een secure afweging van verschillende belangen en dient zorgvuldig, veilig en medisch verantwoord te worden uitgevoerd. Het verstrekken van medicamenten per post past niet in deze opvatting.'*

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Abortusartsen hebben aangegeven van het kabinet duidelijkheid te willen over het juridische kader. In de kabinetsreactie wordt uitgelegd dat er bij de totstandkoming van de huidige wetgeving geen rekening is gehouden met abortuszorg op afstand. Een duidelijke uitspraak over de (on)mogelijkheden binnen het huidige juridische kader, vergt daarom nadere doordenking. De uitkomst daarvan zou kunnen leiden tot aanpassing van wetgeving (en/of richtlijnen). Vanwege de politieke en maatschappelijke gevoeligheid van het onderwerp laat u dit aan een volgend kabinet.

Er is rondom de publicatie van de initiatiefnota enige media-aandacht geweest voor dit onderwerp. Ellemet werd geïnterviewd door NPO radio 1 (¹ [Tweede Kamerlid wil abortuspil beschikbaar maken voor vrouwen in Polen | NPO Radio 1](#)) en de NRC publiceerde een artikel ([Vanuit Nederland abortuspillen voorschrijven aan Poolse vrouwen? Dat moet kunnen, vindt GroenLinks - NRC](#)).

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t., vrouwen die niet verzekerd zijn voor de Wlz betalen zelf voor abortuszorg.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

De initiatiefnota kent verschillende juridische aspecten waar de reactie op in gaat. Er wordt aandacht besteed aan de Gnw, de Wafz en het kaderbesluit EAB (zie kernpunten).

Kenmerk

3562956-1045702-PG

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Afstemming heeft plaatsgevonden met:

- De VWS directies Geneesmiddelen en Medische Technologie en Wetgeving en Juridische Zaken.
- De ministeries van JenV, OCW en BZ.
- Het Nederlandse Genootschap van Abortusartsen en de expertgroep Seksuele Gezondheid van het Nederlands Huisartsen Genootschap.

De kabinetsreactie is akkoord bevonden in de CWIZO en wordt op 8 december besproken in de MR.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

Met deze kabinetsreactie voert u tevens de gewijzigde en aangenomen motie uit van de Tweede Kamerleden Stoffer en Bikker (Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 34 891, nr. 24.). Zij verzoeken de regering om in overleg te treden met de IGJ over het toezicht op en de handhaving van het verbod op het (online) verkopen en/of het verstrekken van abortuspillen. Er is navraag gedaan bij de IGJ en de uitkomst daarvan is opgenomen in de brief.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

